
Hjälp igelkotten att klara vintern

Några råd från Christina Arbinger och Gunnar Ståhl, som har lång erfarenhet av igelkotträddning.

Igelkottens vinterdvala

En igelkott somnar i vinterdvala när temperaturen i dess närhet stadigt ligger under +9 grader. Det är alltså inte viljestyrt. På motsv. sätt vaknar den när temperaturen i "sänghalmen" stadigt blir över +9 grader igen.

För att överleva under dvalan måste kotten bädda in sig så varmt, att den kan hålla en kroppstemperatur på +5 grader även om det är -30 grader ute. För att klara detta gör kotten ett vinterbo som är minst 50cm i diameter, och består av hårt packade löv och torrt gräs.

OBS! En igelkott måste väga minst 8 hg när den somnar för vintern för att ha tillräckligt med upplagsnäring för att klara av att sova 5-6 månader och sedan komma igång igen!
Om den är för liten, kontakta viltrehabiliterare, som kan övervintra igelkotten på rätt sätt inomhus.

Hjälp igelkotten med ett vinterbo

En del igelkottungar har inte förstått att de måste göra sig ett ordentligt vinterbo när vintern nalkas. Halvt apatiska, eller i dvala, kan man hitta dem liggandes intill en husvägg, ev. skylda med några blad, trots att det är frost eller snöflingorna dalar ned.

Även stora igelkottar kan ha problem med att hitta ett lämpligt ställe att göra sitt bo på till vinter.

Om man i september – oktober, när frostnätterna kommer allt tätare, hittar en igelkott som verkar liten och/eller klen, väg den. Om den är för liten att klara vintern ute, d.v.s. väger under 8hg, eller är sjuk, måste den tas om hand, ev. få medicinsk vård, och bo inne i full rumstemperatur tills våren kommer. Kontakta rehabiliterare, djursjukhus eller veterinär för sakkunnig hjälp till igelkotten.

Om igelkotten däremot är stor och rund, och verkar frisk, ta hand om den tillfälligt, och gör ett vinterbo till den där den kan övervintra, alt. kontakta viltrehabiliterare som kan övervintra kotten.

Då igelkotten ska flyttas in i ett bo som han inte gjort själv, är det bästa om kotten är helt vaken, fullvarm (kroppstemp. +36grader), och har ätit lite (kattmat) och druckit ordentligt med vatten. För att åstadkomma detta måste kotten bo i full rumstemperatur något dygn.

Då bäddar han själv in sig och packar bomaterialet närmast kroppen som han ska när han släpps in i vinterboet.

Om man måste flytta en kotte i dvala till ett vinterbo, ska han läggas i mitten av sovutrymmet, i en svag grop med 5 cm halm under sig, och ev. lite löv. Lägg den svagt ihoprullade kotten på sidan, så han kan andas fritt. Lägg torra löv runt och över kotten, och fyll till sist fullt med halm. Packa ihop halmen lätt med handen.

Några alternativ till vinterbo för igelkotten

När man gör ett vinterbo är det viktigt att tänka på följande saker, så man inte lurar igelkotten till ett för klen bo, som han sedan fryser ihjäl i.

- Boet ska vara vindskyddat.
- Skyddat från smältvatten
- Regnskyddat (Under tak, riktig takpapp eller väl förankrad pressening över)
- Skyddat för rovdjur, t.ex. grävlingar, som annars gräver fram igelkotten och äter upp den.
- Inte för litet. Tillräckligt med isolerande bomaterial måste få plats runt kotten
- Inte för stort. Det är svårt att ensam värma upp och hålla värmen i mycket stora utrymmen.
- Lagom storlek på boet: 50cm x 50cm x 50cm invändigt.
- Isolering hjälper kotten hålla värmen bättre. (Minst 5 cm frigolit, ej mineralull).
- Bästa bomaterial: Massor med halm och torra löv.

a) Naturellt bo

Ett ”naturellt” bo kan åstadkommas om man har ett torrt, vindskyddat utrymme, dit inget smältvatten når, i ett varmt läge, t.ex. under altangolv, låg trappa eller ett uthus. Avgränsa utrymmet om det behövs, till en bottenyta ungefär 50cm x 50 cm. Höjd minst 30cm, helst 50cm. Fyll utrymmet med torra löv och halm.

b) Enkelt isolerat vinterbo

Gör ett enkelt vinterbo av en trälåda, kvadratisk eller rektangulär. Taket ska gå att ta av och sätta fast ordentligt. Gör man lådan rektangulär kan man med fördel sätta en tvärvägg 15cm innanför ingången, på motsv. sätt som i vinterhuset med två labyrintgångar nedan, så en labyrintgång bildas, som skyddar mot vind, köld och inkräktare. Isolera boet med 5-7 cm frigolit i botten, väggar, och tak. Ingången (12cm x 12cm) ska göras i kanten på ena kortsidan, när frigoliten är inlagd. Det färdiga rummet bör invändigt vara ca 50 cm i fyrkant, och ungefär lika högt.

Lägg tjocka lager med tidningar utan klämmor på frigoliten i botten, 5cm halm ovanpå, sedan torra löv i en hög i mitten, och fyll sedan huset fullt med halm.

Mot väggen där ingången finns lutas en kraftig skiva (Nederkanten 15 cm från väggen), som skyddar ingången från regn, snö och vind. Lås den med något tungt på utsidan.

Placera huset regnskyddat, eller under presenning, men så att det ventilerar lite runt huset.

c) Isolerat vinterhus med två labyrintgångar.

Man kan även göra en året-runt-bostad. På sommaren vill igelkotten gärna ha två ingångar till boutrymmet. Se separat **skiss och beskrivning (2 sidor) och en tilläggsida**.

Året-runt-bostäderna uppskattas mycket även under sommaren, särskilt under kalla och regniga perioder.

OBS!

Mot kortsidorna där ingångarna finns lutas en kraftig skiva (Nederkanten 15 cm från väggen), som skyddar ingången från regn, snö och vind. Lås den med något tungt på utsidan.

Igelkottar som hittas under vintern

En igelkott i dvala kan bli framgrävd. Då fryser den ihjäl. En igelkott som ligger i ett varmt söderläge kan bli väckt för tidigt av vårsolen, innan det finns mat och vatten. Då svälter den ihjäl om den inte får hjälp.

En kotte som hittas ute i snön, oavsett den är vaken eller ligger ihoprullad (i dvala eller rädd) måste tas in i värmen på en gång, annars fryser den ihjäl eller förfryser fötterna.

En kotte som ligger i dvala ska placeras lugnt och tyst, i ca 21graders värme. Den vaknar då normalt efter 6-8 timmar.

Grundregel:

Så länge det inte är ordentligt varma dagar (över +9 grader) och frostfria nätter, och det inte finns vatten och dagmaskar att äta, måste en påträffad igelkott tas om hand!

En omhändertagen kotte ska bo i full rumstemperatur och ges kattmat och vatten tills temperaturen stadigt ligger över +9 grader, och det finns maskar, småkryp och vatten ute i naturen.

Kontakta viltrehabiliterare för att få hjälp med detta.

Information:

Naturvårdsverket: 08-698 10 00 (För telefonnummer till viltrehabiliterare)